

نشست علمی تخصصی هنر ، معماری و شهر سازی عصر پنجشنبه ها

محل برگزاری: سالن اجتماعات مهندسين مشاور هرم پی

زمان: پنجشنبه ۸ آبان ۱۳۹۳

عنوان: تعزیه و شبیه خوانی در فضای شهری

سخنرانان و اعضای پنل: آقای دکتر طاهری، آقای آرش فنائیان

چکیده‌ای از سخنرانی‌ها به شرح زیر می‌باشد.

سخنران اول آقای دکتر طاهری، سخنران اول جناب آقای دکتر طاهری، ابتدا به شمایل نگاری های به جا مانده مربوط به دوران مادها، عاشری ها و همینطور هخامنشی ها اشاره می کنند. آخرین مورد شمایل نگاری مربوط به دوران خشاپارشا، مجسمه انسان و گاو بالدار بوده است. در واقع می توان گفت، نوعی از این شمایل نگاری ها به صورت پرده خوانی و نقالی آمده است. به این صورت که یک بازیگر دارد که در عین حال که داستان را روایت می کند، به جای تمامی شخصیت های داستان ایفای نقش می کند. بعد از آن به تعریف تعزیه می پردازند. به طور کلی تعزیه، هنری ملی و آئینی است که از تلفیق عناصر متعددی شکل گرفته است که شعر و موسیقی از ارکان اصلی آن است. سپس به دوره اشکانیان می پردازند، که در آن دوره نیز دو نوع نمایش بر پا می شد: ۱- نمایش شاد

۲- نمایش غمگین

برخی ایرانیان تعزیه را تحول یافته همین نمایش آئینی می دانستند و البته که تعزیه پس از اسلام آوردن ایرانیان و رخداد خون بار کربلا نزد ایرانیان شیعه، جنبه اسلامی گرفت و در سوگ امام حسین و یاران برگزار می شد. که در واقع امروزه به مجلس عزاداری برای امام سوم شیعیان مسلمانان و به نمایش گذاشتن حوادثی که در کربلا رخ داده است، تعزیه گفته می شود.

جناب آقای دکتر طاهری به تجلیات عزاداری ها، پس از اسلام می پردازد. به طوری که حکومت دیلمیان، از اولین حکومت های پس از اسلام در این باره می باشد. دیلمیان برای از دست دادن مردان بزرگ، مراسم عزاداری خاصی را برگزار می کردند، که از جمله آن، سینه زدن بود. بعد از آن در سال ۳۵۲ ه. ق روز عاشورا تعطیل رسمی گردید و مراسم عزاداری در آن روز بر پا شد که خود سرآغاز عزاداری های دسته جمعی و دسته گردانی و تعزیه شد. در قرن دهم با روی کار آمدن صفوی ها این مراسم گسترش بی نظیری داشت. که هم جنبه دینی داشت و هم جنبه سیاسی برای حکومت عثمانی، که سنی های متعصبی بودند و اصطلاحاً این آئین های شیعه نوعی جنگ نرم محسوب می شد. وی در آخر به نمونه دسته گردانی ها به روش های مختلف در بین مسلمانان هندوستان، پاکستان و شرق آفریقا و همچنین بعضی کشورهای اروپایی نظیر اسپانیا، که در این کشور تندیس عیسی مسیح به همراه مریم مقدس، بیرون از کلیسا در یک مسیر معینی گردانده و به کلیسا باز گردانده می شده، اشاره میکنند.

سخنران دوم آقای آرش فنائیان، سخنران دوم جناب آقای آرش فنائیان، وی که به تعزیه به عنوان یک اثر هنری نگاه میکنند نه آئینی، در این باره می گویند که بزرگ داشتن از قدیم در بین ایرانیان مرسوم بوده، به طوری که در ایران باستان، جام گیتی داشتیم به این صورت که مجموعه ای از سایه ها در یک جام، که سایه ها برگرفته از اساطیر بوده است. وی سپس به بعد از اسلام و روی کار آمدن علما اشاره می کنند. که هنرها به خصوص تعزیه ممنوع اعلام شد مگر اینکه برای خاندان پیامبر باشد. بدین ترتیب

هنرمندان با توجه به موضوع، آهنگ و فضای مناسب طراحی می کردند. وی بر این مطلب که تعزیه یک هنر اسلامی نیست پرداختند. زیرا عرب ها هنری نمی دانستند که بخواهند آن را به ایران بیاورند. ولی چون ایرانی ها خاندان پیامبر را دوست داشتند و برای آنها تعزیه بر پا می کردند، این تعزیه به اسلام نسبت داده شد. وی در آخر به این مطلب اشاره می کنند که امروزه تعزیه به آن صورت که در قدیم بود نیست و اصالتی ندارد، بلکه اجرای موسیقی در خیابان برای سالار شهیدان است که هویت هنری ندارد.